NORAKSTS

Lieta Nr. C30632910

SKC-47/2017

Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa

SPRIEDUMS

Rīgā 2017.gada 28.martā

Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente Anda Briede,

tiesnesis Intars Bisters,

tiesnese Zane Pētersone

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 10.marta spriedumu /pers. C/ prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. C/ 2010.gada 27.septembrī cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ par 7000 LVL piedziņu. Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi:

[1.1] puses /datums/ Maskavā noslēdza līgumu par garantijas iemaksu, kuram atbilstoši prasītāja nodeva atbildētājam 208 275,50 RUB (5000 EUR jeb 3500 LVL) par /pers. B/ piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, pirkšanu par 450 000 EUR, kā arī vienojās, ka atlikušo pirkuma maksu 445 000 EUR atbildētājs saņems, noslēdzot pirkuma līgumu, bet ne vēlāk kā līdz 2010.gada 10.aprīlim;

[1.2] garantijas iemaksu atbildētājs saņēma personīgi skaidrā naudā pirms līguma parakstīšanas ārpus notāres biroja telpām;

[1.3] līguma par garantijas iemaksu 7.punktā atbildētājs apstiprināja un garantēja, ka pārdodamais nekustamais īpašums nav nevienam atsavināts vai ieķīlāts, nav strīda priekšmets, neatrodas zem aizlieguma (arestā), kā arī nav apgrūtināts ar trešo personu tiesībām;

[1.4] atbildētājs, noslēdzot līgumu, ir maldinājis prasītāju, jo, kā izriet no Jūrmalas zemesgrāmatu nodaļas izdrukas, nekustamais īpašums ir ieķīlāts AS „SEB Latvijas Unibanka" (turpmāk – banka) un tam ierakstīta aizlieguma atzīme – aizliegts atsavināt bez bankas piekrišanas, kā arī īpašumam ir apgrūtinājumi – saskaņā ar Jūrmalas pilsētas valdes 1993.gada 28.oktobra lēmumu Nr. 574 ēkām un būvēm saglabājams sākotnējais arhitektoniskais izskats un nodrošināma nepieciešamā restaurācija. Līdz ar to prasītājam ir pienākums atmaksāt garantijas naudu divkāršā apmērā, t.i., 7000 LVL.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1588. un 1779.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 5.decembra spriedumu un apelācijas instances tiesas – Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 10.marta spriedumu prasība apmierināta, no /pers. B/ prasītājas labā piedzīti 10 000 EUR un tiesāšanās izdevumi 401,25 EUR, kopā 10 401,25 EUR, bet valsts ienākumos – ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,53 EUR.

Apelācijas instances tiesas spriedumā norādīts tālāk minētais pamatojums.

[2.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu Civillietu tiesas kolēģija, atzīstot par pareizu un lietas apstākļiem atbilstošu, pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajai argumentācijai, proti:

[2.1.1] līguma 3.punktā noteikts, ka gadījumā, ja līgums netiek izpildīts atbildētāja vainas dēļ, tas maksā prasītājai samaksāto naudu divkāršā apmērā, savukārt, ja līgums netiek izpildīts prasītājas vainas dēļ, atbildētājs patur garantijas naudu. Ņemot vērā līgumā ietvertos noteikumus, kā arī Krievijas Federācijas Civilkodeksa 380. un 381.[1] pantu, uz kuriem dota atsauce līguma 9.punktā, un kuri ir identi Civillikuma 1725.-1731.panta noteikumiem, secināms, ka puses ir noslēgušas rokas naudas līgumu Civillikuma 1725.panta izpratnē. Līgums nav apstrīdēts un ir saistošs līgumslēdzējiem (Civillikuma 1587.pants);

[2.1.2] nav strīda, ka atbildētājs saņēma no prasītājas 5000 EUR, ko puses saprot kā rokas naudu, un ka līguma parakstīšanas brīdī strīdus nekustamais īpašums bija ieķīlāts par labu bankai, tam bija uzlikts aizliegums veikt jebkāda veida darījumus bez bankas rakstiskas piekrišanas, kā arī apgrūtinājums – saglabāt sākotnējo arhitektonisko izskatu un nodrošināt nepieciešamo restaurāciju;

[2.1.3] atbilstoši Civilprocesa likuma 97. un 190.pantam tiesa, iztiesājot lietu, konstatē faktus, tos analizē, vērtē pušu rīcību un novērtē pierādījumus, par prasītājas un atbildētāja iekšējās rīcības motīviem un iespaidiem tiesa spriež, vadoties pēc tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem un dzīvē gūtiem novērojumiem;

[2.1.4] lietā nav pierādījumu, ka uz līguma parakstīšanas brīdi prasītāja bija informēta par esošajiem apgrūtinājumiem un aizliegumiem, vai ka atbildētājam līguma parakstīšanu uzspiedusi prasītāja, vai viņam bija nepietiekošas ziņas par pašu darījumu;

[2.1.5] prasītāja ir pierādījusi, ka uz rokas naudas līguma parakstīšanas brīdi nekustamais īpašums /adrese A/, pretēji līgumā norādītajam, bija ieķīlāts par labu bankai un tam pastāvēja aizliegumi un apgrūtinājumi, un šie apstākļi varēja ietekmēt prasītājas vēlmi pirkt strīdus nekustamo īpašumu;

[2.1.6] atbildētājs nav izpildījis pušu noslēgto līgumu, jo tā 7.punkta noteikumi, kuros garantēts par nekustamā īpašuma tiesisko stāvokli bez aizliegumiem un apgrūtinājumiem, neatbilda reālajai situācijai un atbildētājs par to bija informēts. Līgums nav izpildīts Civillikuma 1730.panta otrās daļas izpratnē, tāpēc prasītājai ir tiesības prasīt atbildētājam atmaksāt rokas naudu divkāršā apmērā.

[2.2] Vērtējot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija izdara šādus secinājumus:

[2.2.1] no lietas materiāliem izriet, ka 2010.gada 10.februārī Maskavā puses notariālā akta veidā noslēdza līgumu par garantijas iemaksu, ar kuru prasītāja izteica savu gribu pirkt no atbildētāja nekustamo īpašumu /adrese A/, kas sastāv no zemesgabala 1042 m^2 kopējā platībā un dzīvojamās mājas 427,4 m^2 kopējā platībā, bet atbildētājs izteica savu gribu nekustamo īpašumu pārdot;

[2.2.1] ievērojot Civillikuma 1587.pantu un 1730.panta otro daļu, kā arī ņemot vērā pušu noslēgtā līguma 3. un 7.punktā noteikto, tiesa piekrīt atbildētāja norādei, ka pusēm, slēdzot nekustamā īpašuma atsavināšanas darījumu, kā saprātīgām būtnēm jāpārliecinās arī par nekustamā īpašuma sastāvu, tostarp par īpašuma apgrūtinājumiem. Tomēr tas neatbrīvo atbildētāju no pienākuma godprātīgi un pilnā apjomā informēt prasītāju par visiem nekustamā īpašuma apgrūtinājumiem un aizliegumiem, jo vairāk tādēļ, ka darījuma slēgšana notika ārpus Latvijas Republikas, kur piekļuve datu bāzēm ir apgrūtinoša vai pat neiespējama;

[2.2.2] katrā atlīdzināma atsavinājuma līgumā, kā: pirkumā, maiņā, mantojuma un kopmantas dalījumā, ieķīlājumā un izlīgumā, atsavinātājam jānes atbildība pret ieguvēju par to, ka lietai nav nekādu apslēptu trūkumu un ka tai ir visas tās labās īpašības, kādas apgalvotas vai pieņemamas (Civillikuma 1593.panta 2.punkts). Izsakot piedāvājumu prasītājai atsavināt savu nekustamo īpašumu, atbildētājs zināja, ka minētajam nekustamajam īpašumam ir nostiprināta hipotēka par labu trešajai personai – bankai, līdz ar to atbildētājs, apzinoties, ka līgums par garantijas iemaksu satur noteikumu, ka darījuma noslēgšanas brīdī nekustamais īpašums nav ieķīlāts par labu trešajai personai (7.punkts), nav izlietojis savas tiesības pēc labas ticības atbilstoši Civillikuma 1.pantam;

[2.2.3] līguma 3.punktā noteikts, ka [..] līguma neizpildes gadījumā no atbildētāja puses (atteikšanās noslēgt zemesgabala un dzīvojamās mājas pirkuma līgumu) [..], atbildētājs izmaksā prasītājai rokas naudu divkāršā apmērā. Atbildētāja viedoklis, ka vienīgais rokas naudas atmaksāšanas gadījums ir tad, ja atbildētājs atsakās noslēgt zemesgabala un dzīvojamās mājas pirkuma līgumu, ir nepamatots. Lai arī līdzēju starpā pastāv līguma slēgšanas brīvība, tomēr noslēgtie līgumi ir pakļauti likuma kontrolei. Noteikuma, kurā atbildētājs apliecina, ka nekustamajam īpašumam nav nekādi apgrūtinājumi, šādā veidā veicinot darījuma noslēgšanu ar trūkumiem, iekļaušana līgumā ir atzīstama par tādu darbību Civillikuma 1730.panta otrās daļas izpratnē, kas bija par šķērsli atsavināšanas darījuma noslēgšanai;

[2.2.4] apelācijas sūdzībai pievienotajā elektroniskajā sarakstē nav atrodami pierādījumi apstāklim, ka pirms /datums/ līguma slēgšanas prasītāja tika informēta par nekustamā īpašuma apgrūtinājumiem. Savukārt bankas dotā piekrišana nekustamā īpašuma atsavināšanai tikai pierāda un apstiprina atbildētāja vēlmi atsavināt nekustamo īpašumu, bet nekādā veidā nedzēš atsavināmā nekustamā īpašuma apgrūtinājumus, kuru esamību, slēdzot /datums/ līgumu, atbildētājs ir noliedzis. Atbildētājs tiesai nav norādījis nekādus apstākļus, kas paskaidrotu vai attaisnotu viņa rīcību, vienošanās 7.punktā sniedzot prasītājai nepatiesas garantijas par atsavināmā īpašuma stāvokli. Ievērojot minēto, atzīstams, ka prasītāja, pretēji atbildētājam, ir pierādījusi savu

prasījumu pamatotību (Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa), tādēļ prasība ir apmierināma.

[3] /pers. B/ kasācijas sūdzībā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 10.marta spriedumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai, minot tālāk izklāstītos argumentus.

[3.1] Tiesa nav izvērtējusi visus apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, formāli pievienojusies pirmās instances tiesas spriedumam, nav pārbaudījusi pierādījumus un nav noskaidrojusi lietā nozīmīgus apstākļus, līdz ar to ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 8.panta pirmās daļas, 97.panta, 193.panta piektās daļas, 426.panta pirmās daļas un 432.panta piektās daļas noteikumus. Tiesa nav devusi novērtējumu nedz apelācijas sūdzībā norādītajam attiecībā uz līguma 3.punkta noteikumu, kas atbildētāja pienākumu atmaksāt garantijas naudu noteica tikai tajā gadījumā, ja pirkuma līgums atbildētāja vainas dēļ netiek noslēgts līdz 2010.gada 10.aprīlim, viņam atsakoties no īpašuma pārdošanas, nedz atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem (tostarp elektroniskajā pastā fiksētajai sarakstei uz 13 lapām) par to, ka viņš ir veicis visas nepieciešamās darbības, lai pirkuma darījums tiktu pabeigts. Prasītāja kā iemeslu pirkuma līguma nenoslēgšanai norāda faktu, ka viņa nav zinājusi par īpašuma apgrūtinājumiem, taču lietā iesniegtie dokumenti apliecina, ka tas nepadara līguma slēgšanu par neiespējamu un ka tieši prasītāja ir atteikusies no pirkuma līguma noslēgšanas. Tādējādi ir aizskartas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmajā daļā garantētās atbildētāja tiesības uz taisnīgu tiesu.

[3.2] Tiesa līguma 3.punktu iztulkojusi paplašinoši, ignorējot Civillikuma 1507. un 1509.pantu.

[3.3] Ar Civillikuma 1731.pantā reglamentēto rokas naudu saprotama atkāpšanās nauda. Samaksājot atkāpšanās naudu, kas paredzēta līgumā, vai to paturot, līdzējs atsvabinās no savas saistības un ir tiesīgs atteikties no līguma izpildes. Lai piemērotu minēto tiesību normu, nepieciešams konstatēt, ka līguma dalībnieki skaidri un noteikti vienojušies par līguma atcelšanu, tādējādi piešķirot viņiem tiesības, ja atkāpšanās nauda samaksāta divkāršā apmērā vai ir pamats to paturēt, atkāpties no galīgā līguma noslēgšanas (saistības izpildīšanas). Nevērtējot, vai šāda rakstura vienošanās starp pusēm ir noslēgta, un nenodibinot priekšnoteikumus Civillikuma 1731.panta piemērošanai, tiesa nepamatoti apmierinājusi prasību.

[4] Augstākajā tiesā 2017.gada 21.februārī saņemts /pers. B/ pieteikums par tiesvedības izbeigšanu, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 17.februāra lēmumu fiziskās personas /pers. B/ maksātnespējas procesa lietā, ar kuru ir izbeigta saistību dzēšanas procedūra un izbeigts maksātnespējas process.

Savukārt 2017.gada 23.februāra iesniegumā /pers. B/ minēto pieteikumu atsaucis, bet lūdz ņemt vērā tiesas lēmumu par saistību dzēšanu.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Augstākā tiesa atzīst, ka spriedums atceļams.

[6] Lietā ir nodibināts, ka /pers. C/, pamatojoties uz /datums/ Maskavā noslēgto līgumu, nodevusi /pers. B/ garantijas iemaksu 5000 EUR.

Tiesa atzinusi un par to strīda nav, ka /pers. C/ dotā garantijas iemaksa Civillikuma 1725.panta izpratnē ir rokas nauda, kas kalpo kā nodrošinājums tam, ka līdzēji līdz 2010.gada 10.aprīlim noslēgs /pers. B/ piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, pirkuma līgumu par 450 000 EUR.

[7] /pers. C/ prasību par samaksātās garantijas iemaksas piedziņu divkāršā apmērā pamatojusi ar to, ka atbildētājs, noslēdzot līgumu par garantijas iemaksu, maldinājis prasītāju, proti, līguma 7.punktā nepatiesi deklarējis, ka atsavināmais nekustamais īpašums nav ieķīlāts, nav strīda priekšmets un nav apgrūtināts ar trešo personu tiesībām.

Apelācijas instances tiesa prasību apmierinājusi, atzīstot, ka minētais apstāklis atbilstoši Civillikuma 1730.panta otrajai daļai vērtējams kā šķērslis pirkuma darījuma noslēgšanai. Atbildētāja vaina līguma neizpildīšanā saistīta ar to, ka, sniedzot prasītājai nepatiesas garantijas par atsavināmā īpašuma stāvokli, piedāvājot atsavināt ar hipotēku apgrūtinātu īpašumu un veicinot darījuma noslēgšanu ar trūkumiem, viņš savas tiesības nav izlietojis labā ticībā (Civillikuma 1.pants).

[8] Augstākā tiesa piekrīt kasācijas sūdzībā norādītajam, ka Civillietu tiesas kolēģijas secinājums par prasības apmierināšanu izdarīts, neizpildot Civilprocesa likuma 8.panta pirmās daļas (*apstākļu noskaidrošana civillietā*) prasības.

[8.1] Tiesas piemērotā Civillikuma 1730.panta otrās daļas norma noteic: „Ja līgumu neizpilda aiz viena līdzēja vainas, tad, ja vainīgs rokas naudas saņēmējs, viņam tā jāatdod tās devējam divkāršā apmērā; bet ja neizpildīšanā vainīgs rokas naudas devējs, tad viņš zaudē tiesību prasīt to atpakaļ. Bez tam vainīgam jāatlīdzina pretiniekam visi zaudējumi."

Tātad atbilstoši šai normai, lai iestātos rokas naudas saņēmēja pienākums atdot rokas naudu divkāršā apmērā, ir jākonstatē rokas naudas saņēmēja vaina līguma neizpildīšanā. Citiem vārdiem, tiesai ir jānodibina rokas naudas devēja rīcība (darbība vai bezdarbība), kuras dēļ līgums nav izpildīts.

Tas vien, ka rokas naudas ņēmējs par atsavināmā īpašuma stāvokli devis nepatiesu apliecinājumu, nav pietiekams pamats atbildētāja vainošanai līguma neizpildīšanā, jo ne katrs līguma pārkāpums rada Civillikuma 1730.panta otrajā daļā paredzētās sekas. Konkrēti fakti un apstākļi, kādā veidā līguma 7.punktā dotais apliecinājums ir ietekmējis nekustamā īpašuma atsavināšanas darījuma nenoslēgšanu, spriedumā nav minēti, tiesa tos vispār nav skaidrojusi, kas liecina par to, ka nav noskaidroti apstākļi, kuriem ir nozīme lietā.

[8.2] Iebildumos pret prasību atbildētājs norādījis, ka prasītājas uzdotais iemesls rokas naudas piedziņai dubultā nav tāds, kas padarītu neiespējamu pirkuma līguma noslēgšanu, jo par hipotēku prasītājai bija zināms jau pirms līguma noslēgšanas; viņš veicis visas nepieciešamās darbības, lai pirkuma darījums tiktu noslēgts, taču pati prasītāja, nevis atbildētājs, atteicās noslēgt pirkuma līgumu.

Tiesa atbildētāja iebildumus noraidījusi, jo uzskatījusi, ka bankas un pārdevēja paziņojumi par iespēju īpašumu pārdot pierāda un apstiprina atbildētāja vēlmi īpašumu atsavināt, bet tie nekādā veidā nedzēš atsavināmā īpašuma apgrūtinājumus, kuru esamību līguma 7.punktā viņš noliedzis. Minētais liecina, ka atbildētāja iebildumos norādītos apstākļus, kuri, kā iepriekš jau norādīts, saskaņā ar Civillikuma 1730.panta otrās daļas normu ietilpst izskatāmās lietas pierādīšanas priekšmetā (piemēram, atbildētāja vēlme īpašumu pārdot, kas pārsūdzētajā spriedumā ir atzīta par pierādītu), tiesa ir atstājusi bez juridiskā vērtējuma, bet prasību apmierinājusi, atsaucoties uz faktu, kura nozīmīgums garantijas iemaksas līguma izpildīšanā vispār nav noskaidrots. Katrā ziņā spriedumā nav ietverta apstākļu analīze un atbilstoši secinājumi par zemesgrāmatā ierakstītās hipotēkas nozīmi un kā tā ietekmējusi nekustamā īpašuma /adrese A/, atsavinājuma līguma noslēgšanas iespēju ne vēlāk kā līdz 2010.gada 10.aprīlim.

[9] Tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem; tiesa spriedumā norāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā un trešā daļa).

No lietas materiālos esošajām elektroniskā pasta vēstulēm (*lietas 62.-93.lapa*), kuras kā pierādījumus savu iebildumu pamatošanai iesniedzis atbildētājs, izriet, ka atbildētājs 2010.gada 1.februārī (pirms līguma par garantijas iemaksu noslēgšanas) informējis prasītāju par darījuma noformēšanas iespējām, lai saņemtu no bankas mājas pārdošanas atļauju un dzēstu hipotēku (*lietas 62., 85.lapa*). Ar 2010.gada 24.februāra vēstuli prasītājai paziņots, ka visi nepieciešamie dokumenti ir sagatavoti, banka noteikusi tikšanos trīspusējā darījuma noslēgšanai 25.februārī (*lietas 65., 90.lapa*). Savukārt prasītāja 2010.gada 8.marta vēstulē raksta, ka ir pasūtījusi un saņēmusi jaunu īpašuma novērtējumu (zemāku par sākotnēji noteikto cenu), un pieņēmusi lēmumu īpašumu /adrese A/, pagaidām neiegādāties, jo atbildētājs cenas jautājumā negrib piekāpties (*lietas 66., 91.lapa*).

Augstākā tiesa piekrīt kasācijas sūdzības iesniedzējam, ka tiesa nav izpildījusi Civilprocesa likuma 97.panta prasības par pierādījumu novērtēšanu, jo pārsūdzētajā spriedumā nav pamatojuma, kādēļ tiesa uzskatījusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem; kādēļ atbildētāja iesniegtā elektroniskā sarakste nepierāda viņa iebildumos norādītos lietā nozīmīgos faktus, kaut gan no iesniegtajām vēstulēm izriet pretējais.

[10] Tāpat par pamatotu atzīstama norāde kasācijas sūdzībā uz Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas pārkāpumu saistībā ar minētā likuma 432.panta piektās daļas formālu piesaukšanu un apelācijas sūdzības visu argumentu nevērtēšanu.

Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumi neatbrīvo apelācijas instances tiesu no pienākuma sniegt atbildes uz apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentiem, kuri būtiski no tiesību viedokļa, ja uz šiem argumentiem nav atbildēts pirmās instances tiesas spriedumā. Ja apelācijas instances tiesa, pievienodamās pirmās instances tiesas spriedumā atspoguļotajam pierādījumu izvērtējumam un konstatēto apstākļu juridiskajai kvalifikācijai, nav norādījusi pamatojumu apelācijas sūdzībā precīzi formulētu argumentu noraidīšanai par materiālo tiesību normu piemērošanas (iztulkošanas) problēmām vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem, Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas prasības nevar uzskatīt par izpildītām (*sk., piemēram, Civillietu departamenta 2014.gada 6.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-109/2014 (C04225008)*).

Atbildētājs apelācijas sūdzībā (*lietas 55.-58.lapa*), apstrīdot pirmās instances tiesas neprecīzi traktēto līguma 3.punktu, norādījis, ka viņa pienākums prasītājai atdot garantijas naudu divkāršā apmērā iestājas tikai pie nosacījuma, ja līgums netiek izpildīts līdz 2010.gada 10.aprīlim, atbildētājam atsakoties slēgt viņam piederošā nekustamā īpašuma pirkuma līgumu.

Civillietu tiesas kolēģija, formāli norādot uz atbildētāja viedokļa nepamatotību, līguma 3.punkta satura noskaidrošanai Civillikuma 1507. un 1509.panta kontekstā vispār nav pievērsusies.

Šajā sakarā jāņem vērā, ka vispārēji viena puse nevar atkāpties no līguma bez otras piekrišanas pat arī tad, ja pēdējā to neizpilda (Civillikuma 1588.pants).

Savukārt Civillikuma 1731.pants noteic, ja puses norunājušas, ka jau noslēgto līgumu var atcelt, zaudējot rokas naudu, un ja tādā gadījumā atkāpjas rokas naudas devējs, tad viņš to zaudē, bet ja atkāpjas pretējā puse, tad viņai jāatdod rokas nauda divkāršā apmērā. Šis noteikums piemērojams, ja līdzēji norunājuši, ka, neizpildot vienam no viņiem savu saistību noteiktā termiņā, otrs atsvabinās no savas saistības.

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesai, lai noraidītu atbildētāja iebildumus un izdarītu pamatotus secinājumus par atbildētāja pienākumu atdot rokas naudu divkāršā apmērā, vispirms bija noskaidrojams, ar kādu mērķi līgumā iekļauts 3.punkts un kāda rakstura vienošanos tas apliecina, kas konkrētajā gadījumā nav izdarīts.

[11] Tādējādi Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa taisījusi spriedumu, kas neatbilst Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas prasībām, kā tas pamatoti norādīts kasācijas sūdzībā. Konstatētie trūkumi lietā nozīmīgo apstākļu noskaidrošanā, pierādījumu pārbaudē un spriedumā izdarīto secinājumu pamatošanā, uz kuriem norādīts iepriekš, vērtējami kā tādi, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, tādēļ saskaņā ar Civilprocesa likuma 452.panta otro daļu tas ir pamats sprieduma atcelšanai un lietas nodošanai jaunai izskatīšanai.

Tā kā spriedums tiek atcelts, atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.pantu atmaksājama par kasācijas sūdzību samaksātā drošības nauda 284,57 EUR.

Ievērojot Civilprocesa likuma 473.pantā noteiktās lietas izskatīšanas robežas kasācijas instancē, kā arī to, ka lieta tiek nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, Augstākā tiesa nesaskata nepieciešamību iedziļināties ar atbildētāja maksātnespējas procesu saistītajos jautājumos.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Augstākā tiesa

nosprieda

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014.gada 10.marta spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atmaksāt /pers. B/ drošības naudu 284,57 EUR (divi simti astoņdesmit četri *euro,* 57 centi).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese (paraksts) A. Briede

Tiesnesis (paraksts) I. Bisters

Tiesnese (paraksts) Z. Pētersone

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese A. Briede

Rīgā 2017.gada 28.martā